Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

23 päivänä tammikuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Siirtotyöläiset – Sosiaaliturva – Sovellettava lainsäädäntö – Lähetetyt työntekijät – A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat, joiden väitetään olevan näiden todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia – Asetus (EY) N:o 883/2004 – 76 artiklan 6 kohta – Vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten velvollisuus käynnistää vuoropuhelu- ja sovittelumenettely sen selvittämiseksi, onko kyse petoksista

Asiassa C-421/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka cour d'appel de Liège (Liègen ylioikeus, Belgia) on esittänyt 25.5.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.7.2023, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

EX

ja jossa asian käsittelyyn osallistuvat

Ministère public ja

Office national de sécurité sociale (ONSS),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: ensimmäisen jaoston puheenjohtaja F. Biltgen, joka hoitaa seitsemännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, viidennen jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún (esittelevä tuomari) sekä tuomari J. Passer,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– ministère public, asiamiehenään J. Deumer,

– Belgian hallitus, asiamiehinään S. Baeyens, C. Pochet ja L. Van den Broeck,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

– Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään C. Alves, P. Barros da Costa, A. Pimenta ja E. Silveira,

– Euroopan komissio, asiamiehinään F. Clotuche-Duvieusart ja B.-R. Killmann,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 465/2012 (EUVL 2012, L 149, s. 4) (jäljempänä asetus N:o 883/2004), 76 artiklan 6 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on EX, jota syytetään muun muassa sosiaaliturvamaksuihin liittyvistä petoksista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 883/2004

3 Asetuksen N:o 883/2004 1 artiklan l alakohdassa määritellään, että ”lainsäädännöllä” tarkoitetaan kyseisessä asetuksessa kunkin jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia, määräyksiä sekä muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, jotka liittyvät kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin.

4 Asetuksen N:o 883/2004 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jossakin jäsenvaltiossa asuviin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.

2. Sitä sovelletaan myös sellaisten henkilöiden jälkeen eläviin, jotka ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, kyseisten henkilöiden kansalaisuudesta riippumatta, jos heidän jälkeensä elävät ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, kansalaisuudettomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jossakin jäsenvaltiossa.”

5 Asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan, jonka otsikko on ”Asiallinen soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään, että kyseistä asetusta sovelletaan kaikkeen kyseisessä kohdassa lueteltuja sosiaaliturvan aloja koskevaan lainsäädäntöön.

6 Asetuksen II osastossa, jonka otsikko on ”Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen”, on sen 11–16 artikla.

7 Asetuksen N:o 883/2004 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Kyseinen lainsäädäntö määritetään tämän osaston mukaisesti.

– –

3. Jollei 12–16 artiklasta muuta johdu,

a) henkilö, joka on palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana jossakin jäsenvaltiossa, on kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen;

– –”

8 Asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiossa tavallisesti toimintaansa harjoittavalle työnantajalle tässä jäsenvaltiossa palkkatyötä tekevä henkilö, jonka tämä työnantaja lähettää toiseen jäsenvaltioon tekemään siellä työtä kyseisen työnantajan lukuun, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän työskentelyn arvioitu kesto on enintään 24 kuukautta ja että kyseistä henkilöä ei lähetetä korvaamaan toista lähetettyä työntekijää.”

9 Mainitun asetuksen 72 artiklan a alakohdan sanamuodon mukaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevän hallintotoimikunnan (jäljempänä hallintotoimikunta) tehtävänä on muun muassa käsitellä kaikkia hallinnollisia ja tulkinnallisia kysymyksiä, jotka johtuvat saman asetuksen tai sen soveltamisasetuksen säännöksistä.

10 Asetuksen N:o 883/2004 76 artiklassa, jonka otsikko on ”Yhteistyö”, säädetään seuraavaa:

”– –

3. Jäsenvaltioiden viranomaiset ja laitokset voivat tämän asetuksen soveltamista varten olla suoraan yhteydessä toisiinsa ja asianomaisiin henkilöihin tai heidän edustajiinsa.

4. Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla laitoksilla ja henkilöillä on vastavuoroinen tiedotus- ja yhteistyövelvoite, jonka tarkoituksena on varmistaa asetuksen moitteeton soveltaminen.

Laitosten on hyvän hallintotavan periaatteen mukaisesti vastattava kaikkiin kyselyihin kohtuullisessa ajassa ja niiden on ilmoitettava asianomaisille henkilöille kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen heidän tämän asetuksen mukaisten oikeuksiensa käyttämiseksi.

– –

6. Jos tämän asetuksen tulkinnassa tai soveltamisessa ilmenee vaikeuksia, jotka voisivat vaarantaa asetuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön oikeudet, toimivaltaisen jäsenvaltion laitoksen tai kyseisen henkilön asuinjäsenvaltion laitoksen on otettava yhteyttä laitokseen tai laitoksiin muussa jäsenvaltiossa tai muissa jäsenvaltioissa, joita asia koskee. Jos asiaa ei pystytä ratkaisemaan kohtuullisessa ajassa, asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset voivat kääntyä hallintotoimikunnan puoleen.”

Asetus N:o 987/2009

11 Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 (EUVL 2009, L 284, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 465/2012 (jäljempänä asetus N:o 987/2009), 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Toisessa jäsenvaltiossa annettujen asiakirjojen ja todisteiden oikeudellinen pätevyys”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion laitoksen antamat asiakirjat, joissa osoitetaan henkilön tilanne [asetuksen N:o 883/2004] ja [tämän asetuksen] soveltamista varten, ja todisteet, joiden perusteella nämä asiakirjat on annettu, on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden laitoksissa niin kauan kuin jäsenvaltio, jossa nämä asiakirjat tai todisteet on annettu, ei peruuta niitä tai julista niitä mitättömiksi.

2. Jos on syytä epäillä asiakirjan pätevyyttä tai siinä olevien tietojen perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, asiakirjan vastaanottaneen jäsenvaltion laitoksen on pyydettävä asiakirjan antaneelta laitokselta tarvittavia tarkennuksia ja tarvittaessa kyseisen asiakirjan peruuttamista. Asiakirjan antaneen laitoksen on harkittava uudelleen asiakirjan antamisperusteita ja tarvittaessa peruutettava se.

3. Jos 2 kohdan nojalla on syytä epäillä asianomaisten henkilöiden toimittamien tietojen oikeellisuutta, asiakirjan tai todisteen pätevyyttä tai niissä olevien tietojen perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen on tarkistettava, mikäli mahdollista, toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä kyseiset tiedot tai asiakirjat.

4. Jos kyseiset laitokset eivät pääse sopimukseen, asia voidaan viedä toimivaltaisten viranomaisten kautta hallintotoimikunnan käsittelyyn aikaisintaan kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona asiakirjan vastaanottanut laitos on esittänyt pyynnön. Hallintotoimikunta pyrkii sovittelemaan näkökannat kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi.”

12 Asetuksen N:o 987/2009 19 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka soveltamaa lainsäädäntöä sovelletaan perusasetuksen II osaston säännösten nojalla, on annettava asianomaisen henkilön tai työnantajan pyynnöstä todistus kyseisen lainsäädännön soveltamisesta ja ilmoitettava tarvittaessa, mihin päivämäärään asti ja millä edellytyksillä sitä sovelletaan.”

Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja oikeudenkäyntimenettely unionin tuomioistuimessa

13 EX, joka on portugalilainen yrittäjä, otti useiden yhtiöiden välityksellä palvelukseensa 650 työntekijää, jotka olivat Portugalin kansalaisia ja jotka lähetettiin työkomennukselle Belgian kuningaskunnan alueelle vuosina 2012–2017 työskentelemään kyseisessä jäsenvaltiossa rakennustyömailla. Tällainen työkomennukselle lähettäminen toteutettiin muun muassa A1-todistusten muodossa olevien sellaisten asiakirjojen turvin, joiden väitetään olevan tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen portugalilaisen laitoksen asetuksen N:o 883/2004 nojalla antamia, jotta asetuksen N:o 987/2009 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti osoitettaisiin, että asianomaiset työntekijät kuuluivat lähetettynä olon ajan Portugalin sosiaaliturvajärjestelmään (jäljempänä riidanalainen ajanjakso).

14 Tribunal de première instance de Namur (Namurin alioikeus, Belgia) totesi 10.11.2021 antamassaan tuomiossa EX:n syyllistyneen useisiin rikoksiin, muun muassa sosiaaliturvamaksuihin liittyviin petoksiin ja väärennettyjen asiakirjojen käyttöön.

15 Tässä asiayhteydessä kyseinen tuomioistuin totesi ensinnäkin, että EX:n toimittamat A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat olivat väärennöksiä, jotka eivät olleet Portugalin viranomaisten antamia, mitä pääasian vastaaja ei ole kiistänyt, ja toiseksi, että viimeksi mainitun perustamat tai hallinnoimat yhtiöt, joiden välityksellä asianomaiset työntekijät on lähetetty Belgiaan, eivät harjoittaneet Portugalissa mitään merkittävää toimintaa rakennusalalla eikä niillä ollut muuta tarkoitusta kuin halvan työvoiman toimittaminen Belgiaan, ja kolmanneksi, että A1-todistusten antamiseen toimivaltainen portugalilainen laitos oli vahvistanut, että nämä yhtiöt eivät joko olleet hakeneet tällaisia todistuksia tai niiltä oli evätty tällainen todistus siitä syystä, että niillä ei ollut merkittävää toimintaa Portugalissa rakennusalalla.

16 Pääasian vastaaja ja ministère public (syyttäjäviranomainen, Belgia) valittivat tästä tuomiosta cour d'appel de Liègeen (Liègen ylioikeus, Belgia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.

17 Valituksessaan EX, joka ei kiistä sitä, että hänen esittämänsä A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat ovat väärennöksiä, kuten tribunal de première instance de Namurin 10.11.2021 antamasta tuomiosta ilmenee, väittää, että jos on viitteitä petoksesta eli tapauksesta, joka hänen mukaansa kattaa väärennettyjen A1-todistusten käytön, asetuksen
N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on pakollinen ennakkoedellytys tällaisen petoksen toteamiselle.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, joka perustuu muun muassa 27.4.2017 annettuun tuomioon A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309), jossa vahvistetaan yhden ainoan sosiaaliturvaan sovellettavan lainsäädännön periaate ja todistuksen antaneen laitoksen yksinomainen toimivalta arvioida, silloin kun on viitteitä petoksesta, antamiensa A1-todistusten pätevyyttä. Kyseinen tuomioistuin viittaa lisäksi 2.4.2020 annettuun tuomioon CRPNPAC ja Vueling Airlines (C-370/17 ja C-37/18, EU:C:2020:260), josta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ilmenee, että mainittu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on pakollinen ennakkoedellytys sen selvittämiselle, täyttyykö petoksen tunnusmerkistö.

19 Kyseinen tuomioistuin pohtii kuitenkin tähän oikeuskäytäntöön perustuvien periaatteiden soveltamista pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa, joissa yhtäältä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että kyseessä olevat A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat eivät ole niissä mainitun laitoksen antamia, eikä tätä toteamusta ole riitautettu muutoksenhaun yhteydessä, ja joissa toisaalta Portugalin sosiaaliturvajärjestelmään on suoritettu riidanalaisen jakson aikana maksuja, vaikka syyttäjäviranomaisen ja Office national de sécurité socialen (kansallinen sosiaaliturvalaitos, ONSS) (Belgia) mukaan yhtiöt, joiden välityksellä EX lähetti asianomaiset työntekijät Belgiaan, eivät ole koskaan harjoittaneet merkittävää toimintaa Portugalissa.

20 Näissä olosuhteissa cour d'appel de Liège on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetusta N:o 883/2004] tulkittava siten, että sitä sovelletaan tilanteessa, jossa tuomioistuin on katsonut asianosaisten tätä kiistämättä, että yhtäältä vastaanottavan [jäsen]valtion oikeusviranomaiset ovat todenneet esitetyt A1-todistukset väärennetyiksi ja että toisaalta vastaanottavan [jäsen]valtion oikeusviranomaisten tutkintatoimet näyttävät osoittavan, etteivät riidanalaiset todistukset ole todistuksen antavan [jäsen]valtion toimivaltaisen viranomaisen laatimia, vaikka tämä viranomainen on perinyt sosiaaliturvamaksuja?

2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko asetuksen 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa (jossa säädetään samasta menettelystä kuin [sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL 1971, L 149, s. 2)] 84 a artiklan 3 kohdassa) käyttöön otettu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely pakollinen ennakkoedellytys sen selvittämiselle, täyttyykö petoksen tunnusmerkistö?

3) Jos edellisiin kysymyksiin vastataan myöntävästi, tarkoittaako periaate, jonka mukaan vilppi ja oikeuden väärinkäyttö on kielletty ja joka on unionin yleinen oikeusperiaate, jota yksityisten on noudatettava, sitä, että sen [jäsen]valtion viranomaiset, jossa palkansaajat ovat työskennelleet, voivat – silloinkin, kun vuoropuhelu- ja sovittelumenettely jätetään toimittamatta petosepäilyjen perusteella –, jättää kyseiset A1-todistukset huomiotta, jos kyseisten viranomaisten arvioitavina olevien tosiseikkojen perusteella voidaan todeta, että todistukset on esitetty työnantajan sellaisen menettelyn seurauksena, jonka vastaanottavan [jäsen]valtion oikeusviranomainen on todennut vilpilliseksi?”

21 Unionin tuomioistuin lähetti 24.4.2024 ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tietopyynnön, jotta tämä täsmentäisi, oliko tribunal de première instance de Namur tukeutunut Belgian ja Portugalin hallitusten esittämissä huomautuksissa esitettyihin seikkoihin Belgian ja Portugalin toimivaltaisten laitosten välisestä yhteistyöstä, kun se totesi muun muassa, että kaikki pääasian vastaajan esittämät A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat olivat väärennöksiä. Tämän pyynnön johdosta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toimitti unionin tuomioistuimelle jäljennöksen tämän tuomion 14 kohdassa mainitusta 10.11.2021 annetusta tuomiosta.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko asetusta N:o 883/2004 tulkittava siten, että tilanteessa, jossa jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat tähän jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa, tekevät sellaisten A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, joiden väitetään olevan kyseisen jäsenvaltion tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia, kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa työtä, josta kyseinen laitos perii sosiaaliturvamaksuja, tätä asetusta sovelletaan myös silloin, kun kyseistä yrittäjää vastaan viimeksi mainitun jäsenvaltion

tuomioistuimissa sosiaaliturvaan liittyvien petosten vuoksi vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä nämä tuomioistuimet toteavat, että kyseiset asiakirjat ovat väärennöksiä, ilman että yrittäjä on tätä kiistänyt.

23 On todettava, että jotta kansallinen tuomioistuin voi lausua sosiaaliturvaan liittyvistä petoksista rikosoikeudenkäynnissä, joka on pantu vireille jäsenvaltiossa, jossa työ on suoritettu, yrittäjää vastaan sen vuoksi, että tämä on vilpillisesti turvautunut työntekijöiden lähettämiseen, kyseisen tuomioistuimen on muun muassa määritettävä, sovelletaanko asianomaisiin työntekijöihin kyseisen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädäntöä.

24 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 1 kohdan mukaan, kun sitä luetaan kyseisen asetuksen 1 artiklan l alakohdan valossa, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa lueteltuja sosiaaliturvan aloja koskevan lainsäädännön alaisia. Kyseisen 11 artiklan 1 kohdan mukaan kyseinen lainsäädäntö määritetään mainitun asetuksen II osaston mukaisesti.

25 Näin ollen silloin kun henkilö kuuluu asetuksen N:o 883/2004 henkilölliseen soveltamisalaan, sellaisena kuin se on määritelty tämän asetuksen 2 artiklassa, tämän asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa muotoiltu yhden ainoan sovellettavan kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön sääntö on lähtökohtaisesti merkityksellinen (tuomio 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 883/2004 2 artiklan sanamuoto, näin on selvästi sellaisten jäsenvaltion kansalaisten osalta, jotka ovat kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa ja jotka tekevät kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa työtä, josta ensin mainitun jäsenvaltion toimivaltainen sosiaaliturvalaitos perii sosiaaliturvamaksuja.

27 Näin ollen kansallisen tuomioistuimen, jossa on pantu vireille tällaista yrittäjää vastaan sosiaaliturvaan liittyviä petoksia koskeva rikosoikeudenkäynti, on sovellettava asetusta N:o 883/2004.

28 Erityisesti on todettava, että kyseisen tuomioistuimen on muun muassa tarkistettava, täyttyvätkö edellytykset, jotka asetuksessa N:o 883/2004 asetetaan työntekijöiden työkomennukselle lähettämiselle, sellaisina kuin ne on esitetty kyseisen asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa, siten, että asianomaisiin työntekijöihin sovelletaan sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädäntöä, johon asianomainen yrittäjä on sijoittautunut, vai jäävätkö nämä edellytykset päinvastoin täyttymättä, jolloin kyseisiin työntekijöihin sovelletaan mainitun asetuksen 11 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädäntöä, johon kyseinen tuomioistuin kuuluu.

29 A1-todistusten muodossa olevien sellaisten asiakirjojen olemassaolo, jotka asianomaisen yrittäjän sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen väitetään antaneen työntekijöille, samoin kuin se, että kansallinen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyseistä yrittäjää vastaan vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä katsonut näiden asiakirjojen olevan väärennöksiä, ilman että kyseinen yrittäjä on kiistänyt tätä, ei millään tavoin muuta sitä, että asetusta N:o 883/2004 sovelletaan kyseisessä rikosoikeudenkäynnissä.

30 Riittää nimittäin, kun todetaan, että kyseisen asetuksen 2 artiklassa ei edellytetä A1-todistusta sen henkilölliseen soveltamisalaan kuulumiselle.

31 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetusta N:o 883/2004 on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat tähän jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa, tekevät sellaisten A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, joiden väitetään olevan kyseisen jäsenvaltion tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia, kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa työtä, josta kyseinen laitos perii sosiaaliturvamaksuja, tätä asetusta sovelletaan myös silloin, kun kyseistä yrittäjää vastaan viimeksi mainitun jäsenvaltion tuomioistuimissa sosiaaliturvaan liittyvien petosten vuoksi vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä nämä tuomioistuimet toteavat, että kyseiset asiakirjat ovat väärennöksiä, ilman että yrittäjä on tätä kiistänyt.

Toinen kysymys

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohtaa tulkittava siten, että tilanteessa, jossa jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat tähän jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa, tekevät sellaisten A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, joiden väitetään olevan kyseisen jäsenvaltion tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia, kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa työtä, josta kyseinen laitos perii sosiaaliturvamaksuja, tässä säännöksessä tarkoitettu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on pakollinen ennakkoedellytys sille, että tämän viimeksi mainitun jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille rikosoikeudenkäynti kyseistä yrittäjää vastaan sen vuoksi, että tämä on turvautunut näiden työntekijöiden lähettämiseen väärennettyjen A1-todistusten turvin, toteaa tällaisen petoksen.

33 On muistutettava, että – kuten asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdasta, luettuna kyseisen asetuksen 72 artiklan a alakohdan valossa, ilmenee – vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on unionin lainsäätäjän käyttöön ottama keino ratkaista erityisesti kyseisen asetuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten laitosten väliset erimielisyydet (tuomio 16.11.2023, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu, C-422/22, EU:C:2023:869, 41 kohta).

34 Erityisesti on todettava, että unionin lainsäätäjä on säätänyt siitä, että asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaiset laitokset voivat aluksi aloittaa keskenään vuoropuhelun päästäkseen sopimukseen sellaisten tosiseikkojen arvioinnista, jotka ovat merkityksellisiä tiettyyn tilanteeseen sovellettavan kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön määrittämistä koskevien sääntöjen soveltamisen kannalta, ja tämän jälkeen, siinä tapauksessa, että nämä laitokset eivät pääse yksimielisyyteen tällaisten tosiseikkojen arvioinnista ja näin ollen kyseiseen tilanteeseen sovellettavan sosiaaliturvajärjestelmän määrittämisestä, mahdollisuudesta saattaa asia hallintotoimikunnan käsiteltäväksi, jotta tämä pyrkisi sovittamaan yhteen mainittujen laitosten näkemykset kyseiseen tilanteeseen sovellettavasta kansallisesta lainsäädännöstä.

35 Tässä yhteydessä asetuksessa N:o 987/2009 säädetään nimenomaisesti vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyn käyttämisestä keinona ratkaista asianomaisten jäsenvaltioiden laitosten väliset erimielisyydet, jotka koskevat sekä niiden asiakirjojen, jotka jäsenvaltion laitos on antanut henkilön tilanteen osoittamiseksi asetusten N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 soveltamista varten – joihin A1-todistus kuuluu –, ja niihin liittyvien todisteiden pätevyyttä tai näissä asiakirjoissa olevien mainintojen perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä että asianomaisiin työntekijöihin sovellettavan lainsäädännön määrittämistä.

36 Muun muassa erimielisyyksistä, jotka koskevat mainittujen asiakirjojen ja todisteiden pätevyyttä tai niissä olevien mainintojen perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, on todettava, että asetuksen N:o 987/2009 5 artiklan 1 kohdassa on ensin vahvistettu, että tällaiset asiakirjat ja todisteet ovat luonteeltaan muiden jäsenvaltioiden laitoksia sitovia ja että todistuksen antaneella laitoksella on yksinomainen toimivalta arvioida niiden pätevyyttä ja paikkansapitävyyttä, minkä jälkeen sen 2–4 kohdassa säädetään vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyn käyttämisestä samat asiakirjat ja todisteet vastaanottavan jäsenvaltion laitoksen ja ne antaneen laitoksen välisten erimielisyyksien ratkaisemiseksi.

37 Tältä osin unionin tuomioistuin on yhtäältä täsmentänyt, että jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen antama A1-todistus sitoo paitsi sen jäsenvaltion laitoksia, jossa toimintaa harjoitetaan, myös kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimia, ja toisaalta se on korostanut, että jäsenvaltioiden laitosten, joiden on sovellettava asetuksia N:o 883/2004 ja N:o 987/2009, on noudatettava asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä, kun asianomaisten jäsenvaltioiden laitosten välillä on erimielisyyksiä tällaisen todistuksen pätevyyden tai paikkansapitävyyden osalta (tuomio 2.3.2023, DRV Intertrans ja Verbraeken J. en Zonen, C-410/21 ja C-661/21, EU:C:2023:138, 45 ja 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Erityisesti työntekijöiden työkomennukselle lähettämistä koskevasta tilanteesta, jossa sen jäsenvaltion, jossa työ suoritetaan, toimivaltaisella laitoksella on hallussaan konkreettisia seikkoja, joiden perusteella voidaan ajatella, että toisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen kyseisille työntekijöille antamat E 101 -todistukset – jotka on korvattu A1-todistuksilla – on hankittu tai niihin on vedottu vilpillisesti, unionin tuomioistuin on todennut, että petosepäilyn yhteydessä kyseisen vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyn toimittamisella ennen kuin vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ehkä lopullisesti toteavat petoksen, on erityinen merkitys. Unionin tuomioistuimen mukaan nimittäin mainitun menettelyn avulla todistuksen antaneen jäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset laitokset voivat ryhtyä vuoropuheluun ja olla tiiviissä yhteistyössä sekä selvittääkseen että kootakseen niitä tutkintavaltuuksia käyttämällä, jotka niillä on kansallisen lainsäädäntönsä nojalla, tiedot kaikista sellaisista tosiseikoista tai oikeudellisista seikoista, jotka joko poistavat tai päinvastoin vahvistavat epäilyt, jotka vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen laitos on tuonut esiin niiden olosuhteiden osalta, joiden vallitessa kyseessä olevat todistukset on annettu (ks. asetuksen N:o 1408/71 osalta tuomio 2.4.2020, CRPNPAC ja Vueling Airlines, C-370/17 ja C-37/18, EU:C:2020:260, 66 kohta).

39 Unionin tuomioistuin on siten katsonut, että sellaisten konkreettisten indisioiden olemassaolon, jotka antavat aiheen ajatella, että E 101 -todistukset on hankittu tai että niihin on vedottu vilpillisesti, ei pidä johtaa siihen, että vastaanottavan jäsenvaltion laitos yksipuolisesti toteaa petoksen ja sivuuttaa todistukset, vaan sen on johdettava siihen, että se ryhtyy viivytyksettä vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyyn, jotta todistukset antanut laitos, jonka puoleen vastaanottavan jäsenvaltion laitos on kääntynyt, arvioisi kohtuullisen määräajan kuluessa vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti näiden indisioiden valossa uudelleen, oliko todistusten antaminen perusteltua, ja toteaa ne tarvittaessa mitättömiksi tai peruuttaa ne (ks. asetuksen N:o 1408/71 osalta tuomio 2.4.2020, CRPNPAC ja Vueling Airlines, C-370/17 ja C-37/18, EU:C:2020:260, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Tämän oikeuskäytännön mukaan vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille rikosoikeudenkäynti työnantajaa vastaan sellaisista teoista, joista voi käydä ilmi, että kyse on A1-todistusten petollisesta hankkimisesta tai käyttämisestä, voi lausua lopullisesti tällaisen petoksen olemassaolosta ja sivuuttaa todistukset vain, jos se toteaa, lykättyään ensin – mikäli tämä on tarpeen – asian käsittelyä kansallisen oikeutensa nojalla, että vuoropuhelu- ja

sovittelumenettelyn viivytyksettömän aloittamisen jälkeen mainitut todistukset antanut laitos ei ole arvioinut niitä uudelleen eikä ottanut kohtuullisen määräajan kuluessa kantaa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen ilmoittamiin seikkoihin tarvittaessa joko toteamalla nämä samat todistukset mitättömiksi tai peruuttamalla ne (tuomio 2.3.2023, DRV Intertrans ja Verbraeken J. en Zonen, C-410/21 ja C-661/21, EU:C:2023:138, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Unionin tuomioistuin on myös katsonut, että vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on pakollinen ennakkoedellytys sen selvittämiselle, täyttyykö petoksen tunnusmerkistö, ja näin sille, että kyseessä olevien A1-todistusten pätevyyden ja kyseisiin työntekijöihin sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön osalta tehdään tarvittavat päätelmät, joten vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille tällainen rikosoikeudenkäynti, ei voi jättää huomioimatta kyseistä vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2023, DRV Intertrans ja Verbraeken J. en Zonen, C-410/21 ja C-661/21, EU:C:2023:138, 60 ja 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Tämän tuomion 38–41 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö on tosin annettu asioissa, joissa kyseessä olleet E 101- tai A1-todistukset oli antanut jonkin jäsenvaltion toimivaltainen laitos, joten vastaanottavan jäsenvaltion laitos tai tuomioistuin ei epäillyt näiden todistusten aitoutta vaan se epäili niiden pätevyyttä niiden seikkojen kannalta, joiden perusteella ne oli annettu (ks. vastaavasti tuomio 27.4.2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Asetuksen N:o 987/2009 5 artiklan tai minkään muun kyseisen asetuksen säännöksen sanamuodossa ei kuitenkaan ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena olisi ollut sulkea pois mainitussa 5 artiklassa tarkoitettujen A1-todistusten pätevyyttä koskevien erimielisyyksien piiristä niiden aitoutta koskevat erimielisyydet, jotta vuoropuhelu- ja neuvottelumenettely eivät muodostaisi niiden osalta pakollista ennakkoedellytystä, jota jäsenvaltioiden laitosten ja tuomioistuinten, jotka esittävät epäilyksiä tällaisten todistusten aitoudesta, on noudatettava niiden sivuuttamiseksi.

44 Tällainen poissulkeminen olisi lisäksi epäjohdonmukaista A1-todistusten sitovan vaikutuksen kannalta ja vaarantaisi sekä tällaista vaikutusta koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön että asetusten N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 taustalla olevat periaatteet eli – kuten 2.3.2023 annetusta tuomiosta DRV Intertrans ja Verbraeken J. en Zonen (C-410/21 ja C-661/21, EU:C:2023:138, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ilmenee – yhden ainoan sovellettavan kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön, vilpittömän yhteistyön ja oikeusvarmuuden periaatteet.

45 Näin ollen tämän tuomion 38–41 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa myös tapaukseen, jossa epäillään väärien A1-todistusten käyttämistä niiden edellytysten kiertämiseksi, joita asetuksissa N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 asetetaan työntekijöiden työkomennukselle lähettämiselle.

46 Joka tapauksessa on yhtäältä täsmennettävä, että kun laitos, jonka väitetään antaneen A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat, joiden aitous on kyseenalaistettu, vahvistaa asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitetussa vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyssä, ettei se ole antanut niitä ja että ne ovat näin ollen väärennöksiä, niitä ei näin ollen voida pitää

A1-todistuksina eikä niillä näin ollen voida katsoa olevan näille todistuksille ominaisia vaikutuksia, joihin kuuluu sitova vaikutus vastaanottavan jäsenvaltion laitoksiin ja tuomioistuimiin nähden.

47 Tästä seuraa, että kun sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa työ suoritetaan ja jossa on pantu vireille rikosoikeudenkäynti sellaista yrittäjää vastaan, jonka epäillään lähettäneen työntekijöitä tähän jäsenvaltioon A1-todistusten muodossa olevien väärennettyjen asiakirjojen turvin, toteaa, että laitos, jonka väitetään antaneen nämä asiakirjat, on tässä vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyssä vahvistanut, ettei se ole antanut niitä, kyseinen tuomioistuin voi todeta, että kyse on väärennetyistä asiakirjoista ja etteivät niissä olevat maininnat sido sitä.

48 Toisaalta on täsmennettävä, että kun – kuten käsiteltävässä asiassa – on osoittautunut, että laitos, jonka väitetään antaneen asianomaisen yrittäjän esittämät A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat, on perinyt sosiaaliturvamaksuja väitetysti työkomennukselle lähetettyjen työntekijöiden tekemästä työstä, kyseinen tuomioistuin ei voi lausua lopullisesti siitä, onko nämä työntekijät lähetetty työkomennukselle vilpillisesti, tarkistamatta ensin, että mainittua vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä on noudatettu paitsi näiden asiakirjojen aitouden osalta myös sen sosiaaliturvalainsäädännön määrittämisen osalta, jota asianomaisiin työntekijöihin olisi pitänyt soveltaa väitetyn lähetettynä olon ajan.

49 Kun nimittäin otetaan huomioon, että unionin lainsäätäjä on ottanut käyttöön asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyn kaikkien asetuksen N:o 883/2004 tulkintaa ja soveltamista koskevien erimielisyyksien ratkaisemista varten, mukaan lukien muun muassa erimielisyydet, jotka koskevat kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluviin työntekijöihin sovellettavan lainsäädännön määrittämistä, vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille pääasiassa kyseessä olevan kaltainen rikosoikeudenkäynti ja joka katsoo, että on olemassa seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa, että työntekijöiden työkomennukselle lähettämiselle asetetut edellytykset eivät täyty, ja asettaa näin ollen kyseenalaiseksi se, että kyseisiin työntekijöihin sovelletaan sen laitoksen sosiaaliturvajärjestelmää, joka on perinyt sosiaaliturvamaksuja heidän suorittamastaan työstä, ei voi yksipuolisesti todeta tällaista vilpillistä työkomennukselle lähettämistä ilman, että kyseisen laitoksen kanssa on aloitettu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely näihin työntekijöihin sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön määrittämiseksi.

50 Toisenlainen tulkinta olisi lisäksi ristiriidassa asetusten N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 taustalla olevien yhden ainoan sovellettavan kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön, vilpittömän yhteistyön ja oikeusvarmuuden periaatteiden kanssa.

51 Näin ollen on katsottava, että tämän tuomion 38–41 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö pätee soveltuvin osin myös silloin, kun sen jäsenvaltion laitos tai tuomioistuin, jossa työ suoritetaan, kyseenalaistaa sen, sovelletaanko asianomaisiin työntekijöihin sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädäntöä, jonka laitos on perinyt sosiaaliturvamaksuja näiden työntekijöiden tekemästä työstä.

52 Edellä esitetystä seuraa, että vastaanottavan jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille rikosoikeudenkäynti sellaista työnantajaa vastaan, jonka epäillään turvautuneen työntekijöiden lähettämiseen A1-todistusten muodossa olevien väärennettyjen asiakirjojen turvin, voi lausua näiden asiakirjojen aitoudesta ja jättää ne huomiotta vain, jos se yhtäältä toteaa – lykättyään tarvittaessa oikeudenkäyntiä kansallisen oikeutensa nojalla – että asiakirjat väitetysti antanut laitos on vastaanottavan jäsenvaltion laitoksen käynnistämässä vuoropuhelu- ja

sovittelumenettelyssä vahvistanut, ettei se ole antanut kyseisiä asiakirjoja, tai että sen jälkeen, kun vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on aloitettu nopeasti, asiakirjat väitetysti antanut laitos ei ole ottanut kohtuullisessa ajassa kantaa samojen asiakirjojen aitouteen, ja jos toisaalta oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen kuuluvia takeita, jotka asianomaiselle yrittäjälle on annettava, on noudatettu (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2023, DRV Intertrans et Verbraeken J. en Zonen, C-410/21 ja C-661/21, EU:C:2023:138, 61, 66 ja 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Lisäksi silloin, kun on käynyt ilmi, että laitos, jonka väitetään antaneen A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat, on perinyt sosiaaliturvamaksuja työkomennukselle väitetysti lähetettyjen työntekijöiden tekemästä työstä, kansallinen tuomioistuin voi todeta työntekijöiden vilpillisen lähettämisen vain, jos yhtäältä asianomaisten laitosten välillä aloitetussa vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyssä sosiaaliturvamaksuja perinyt laitos on vahvistanut, että sosiaaliturvalainsäädäntö, jota kyseisiin työntekijöihin olisi pitänyt soveltaa, on vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädäntö, tai jos tämä laitos ei ole kohtuullisessa ajassa tarkastellut uudelleen, ottaen huomioon vastaanottavan jäsenvaltion laitoksen esittämät seikat ja näiden työntekijöiden todellisen tilanteen, tosiseikkoja, joiden perusteella se katsoi, että nämä työntekijät kuuluvat sen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, eikä ottanut kantaa kyseisiin työntekijöihin sovellettavaan kansalliseen sosiaaliturvalainsäädäntöön, ja jos toisaalta noudatetaan takeita, jotka kuuluvat erottamattomasti oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen ja jotka asianomaiselle yrittäjälle on myönnettävä.

54 Lopuksi on lisättävä, että unionin lainsäätäjä ei ole vahvistanut erityistä muotoa, jota asianomaisten laitosten on noudatettava aloittaakseen vuoropuhelun tai saattaakseen asian hallintotoimikunnan käsiteltäväksi asetusten N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 tulkintaa tai soveltamista koskevien erimielisyyksiensä ratkaisemiseksi.

55 Asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa nimittäin vain todetaan, että toimivaltaisen jäsenvaltion laitoksen tai asianomaisen henkilön asuinjäsenvaltion laitoksen ”on otettava yhteyttä” laitokseen tai laitoksiin muussa jäsenvaltiossa tai muissa jäsenvaltioissa, joita asia koskee, ja että jos asiaa ei pystytä ratkaisemaan kohtuullisessa ajassa, asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset ”voivat kääntyä” hallintotoimikunnan puoleen.

56 Asetuksessa N:o 987/2009 ei ole lisätietoja tältä osin.

57 Erityisesti vuoropuhelusta, joka on asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyn ensimmäinen vaihe, on katsottava, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 mukaista asiakirjojen oikeellisuutta, sovellettavan lainsäädännön määrittämistä ja etuuksien myöntämistä koskevan vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyn perustamisesta 12.6.2009 tehdyn hallintotoimikunnan päätöksen N:o A 1 (EUVL 2010, C 106, s. 1) 6 kohdasta ilmenee, että on riittävää, että laitos, joka epäilee A1-todistuksen pätevyyttä tai tiettyyn työntekijään sovellettavan lainsäädännön määrittämistä, ottaa yhteyttä laitokseen, joka on antanut tällaisen todistuksen ja/tai päättänyt soveltaa sosiaaliturvajärjestelmäänsä tällaiseen työntekijään, pyytääkseen tätä antamaan tarvittavia selvityksiä päätöksestään soveltaa kyseiseen työntekijään tätä järjestelmää ja tarvittaessa peruuttamaan tai mitätöimään kyseinen todistus taikka tarkastelemaan uudelleen tätä päätöstä tai perumaan se, jotta voidaan katsoa, että tällainen keino on otettu käyttöön.

58 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen unionin tuomioistuimen pyynnöstä toimittamista seikoista ja asianomaisten osapuolten huomautuksista ilmenee, että ennen rikosasian vireille panemista EX:ää vastaan belgialainen ja portugalilainen toimivaltainen laitos aloittivat vuoropuhelun EX:n esittämien A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen aitoudesta ja näiden asiakirjojen perustana olevien tosiseikkojen arvioinnista. Vuoropuhelun puitteissa portugalilainen laitos vahvisti, kuten tribunal de première instance de Namur 10.11.2021 antamassaan tuomiossa totesi, ettei se ollut antanut näitä asiakirjoja, mitä EX ei riitauttanut kyseisessä tuomioistuimessa eikä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

59 On siis ilmeistä, että kyseisten asiakirjojen aitouden osalta asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä on noudatettu.

60 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 47 kohdassa esitetyt seikat, tribunal de première instance de Namur saattoi näin ollen todeta, että pääasiassa kyseessä olevat asiakirjat olivat väärennöksiä eivätkä ne sitoneet sitä.

61 Portugalin hallituksen huomautuksista ilmenee lisäksi, että toimivaltaisen belgialaisen ja portugalilaisen laitoksen välillä käydyssä vuoropuhelussa portugalilainen laitos totesi yhtäältä, että yhtiöt, joiden välityksellä pääasian vastaaja oli lähettänyt kyseiset työntekijät työkomennukselle A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, eivät harjoittaneet Portugalissa mitään merkittävää toimintaa rakennusalalla eikä niillä ollut muuta tarkoitusta kuin halvan työvoiman toimittaminen Belgiaan, minkä tribunal de première instance de Namur vahvisti 10.11.2021 antamassaan tuomiossa, ja toisaalta, että lainsäädäntö, jota kyseessä oleviin työntekijöihin olisi pitänyt riidanalaisella ajanjaksolla soveltaa, oli Belgian lainsäädäntö.

62 Jollei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on suoritettava, muuta johdu, vaikuttaa näin ollen siltä, että kyseistä asianomaisten laitosten välistä vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä on noudatettu myös siltä osin kuin on kyse sen määrittämisestä, mitä kansallista sosiaaliturvalainsäädäntöä asianomaisiin työntekijöihin olisi riidanalaisen jakson aikana pitänyt soveltaa.

63 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohtaa on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa, tekevät sellaisten A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen, joiden väitetään olevan kyseisen jäsenvaltion tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia, turvin kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa töitä, josta kyseinen laitos perii sosiaaliturvamaksuja, tässä säännöksessä tarkoitettu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on pakollinen ennakkoedellytys sille, että tämän viimeksi mainitun jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille rikosoikeudenkäynti kyseistä yrittäjää vastaan sen vuoksi, että tämä on vilpillisesti turvautunut näiden työntekijöiden lähettämiseen väärennettyjen A1-todistusten turvin, toteaa tällaisen petoksen.

Kolmas kysymys

64 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko vilpin ja oikeuden väärinkäytön kieltoa koskevaa periaatetta tulkittava siten, että kun jäsenvaltion tuomioistuimissa sellaista yrittäjää vastaan vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä, jonka

epäillään lähettäneen työntekijöitä kyseiseen valtioon A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut nämä asiakirjat väärennöksiksi ja kun tätä toteamusta ei ole riitautettu asiaa toisena asteena käsitelleessä tuomioistuimessa, viimeksi mainittu tuomioistuin voi jättää ottamatta huomioon mainittuja asiakirjoja, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt tällaisen toteamuksen aloittamatta asetuksen N:o 883/2004 76 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä.

65 Tältä osin on huomautettava, että yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa pääasia on vireillä, tehtävänä on harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta, jolloin olettamana on, että niillä on merkitystä asian kannalta. Jos siis esitetty kysymys koskee unionin oikeussäännön tulkintaa tai pätevyyttä, unionin tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus vastata siihen, paitsi jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyyn kysymykseen (tuomio 22.2.2024, Unedic, C-125/23, EU:C:2024:163, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

66 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kolmas kysymys, joka koskee yksinomaan toteamusta, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevien A1-todistusten muodossa olevat asiakirjat ovat väärennöksiä ja jonka kansallinen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa rikosoikeudenkäynnissä, perustuu lähtökohtaan, jonka mukaan kyseinen tuomioistuin teki tämän toteamuksen aloittamatta kyseistä vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä.

67 Kuten tämän tuomion 58 ja 59 kohdassa on todettu muun muassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien seikkojen perusteella, on ilmeistä, että käsiteltävässä asiassa on noudatettu kyseistä vuoropuhelu- ja sovittelumenettelyä mainittujen asiakirjojen aitouden osalta.

68 Koska kolmas kysymys on siis luonteeltaan hypoteettinen, se on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

69 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 465/2012,

on tulkittava siten, että

tilanteessa, jossa jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat tähän jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa, tekevät sellaisten A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, joiden väitetään olevan kyseisen jäsenvaltion tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia, kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa työtä, josta kyseinen laitos perii sosiaaliturvamaksuja, tätä asetusta sovelletaan myös silloin, kun kyseistä yrittäjää vastaan viimeksi mainitun jäsenvaltion tuomioistuimissa sosiaaliturvaan liittyvien petosten vuoksi vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä nämä tuomioistuimet toteavat, että kyseiset asiakirjat ovat väärennöksiä, ilman että yrittäjä on tätä kiistänyt.

2) **Asetuksen N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 465/2012, 76 artiklan 6 kohtaa**

on tulkittava siten, että

tilanteessa, jossa jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen yrittäjän palveluksessa, tekevät sellaisten A1-todistusten muodossa olevien asiakirjojen turvin, joiden väitetään olevan kyseisen jäsenvaltion tämäntyyppisten todistusten antamiseen toimivaltaisen laitoksen antamia, kyseisen yrittäjän lukuun toisessa jäsenvaltiossa työtä, josta kyseinen laitos perii sosiaaliturvamaksuja, tässä säännöksessä tarkoitettu vuoropuhelu- ja sovittelumenettely on pakollinen ennakkoedellytys sille, että tämän viimeksi mainitun jäsenvaltion tuomioistuin, jossa on pantu vireille rikosoikeudenkäynti kyseistä yrittäjää vastaan sen vuoksi, että tämä on vilpillisesti turvautunut näiden työntekijöiden lähettämiseen väärennettyjen A1-todistusten turvin, toteaa tällaisen petoksen.

Allekirjoitukset